

Обіцянка собаки

Про книгу

Кажуть, усі собаки потрапляють до раю. Особливо такі, як Бейлі. Він прожив чимало життів і нарешті може спочити. Та Ітан, перший господар Бейлі, знов відправляє його на землю. Врятувати ще одну родину. Виконати свою останню обіцянку людям. Тут без жертв не обійтися: Бейлі має забути свої попередні життя та втратити спогади про Ітана. Віддати найдорожче заради щастя чужої родини. Однак собача любов здатна творити великі дива. І Бейлі готовий до своєї останньої подорожі.

Брюс Кемерон

ОБІЦЯНКА СОБАКИ

Бестселер «The New York Times»

W. Bruce Cameron

A DOG'S
PROMISE

A Novel

Брюс Кемерон

ОБІЦЯНКА СОБАКИ

Роман

ХАРКІВ **КЛУБ**
2020 **СІМЕЙНОГО**
ДОЗВІЛЛЯ

Книжковий Клуб «Клуб Сімейного Дозвілля»
2020

ISBN 978-617-12-7899-8 (epub)

Жодну з частин даного видання не можна копіювати або відтворювати в будь-якій формі без письмового дозволу видавництва

Перекладено за виданням: Cameron W. B. A Dog's Promise : A Novel / W. Bruce Cameron. — New York : Forge, 2019. — 384 p.

Переклад з англійської Юлії Підгорної

Дизайнер обкладинки Владлен Трубчанінов

Електронна версія створена за виданням:

Кемерон Б.

К35 Обіцянка собаки : роман / Брюс Кемерон ; пер. з англ. Ю. Підгорної. — Харків :

Книжковий Клуб «Клуб Сімейного Дозвілля», 2020. — 384 с.

ISBN 978-617-12-7626-0

ISBN 978-1-250-16351-6 (англ.)

Кажуть, усі собаки потрапляють до раю. Особливо такі, як Бейлі. Він прожив чимало життів і нарешті може спочити. Та Ітан, перший господар Бейлі, знову відправляє його на землю. Врятувати ще одну родину. Виконати свою останню обіцянку людям. Тут без жертв не обійтись: Бейлі має забути свої попередні життя та втратити спогади про Ітана. Віддати найдорожче заради щастя чужої родини. Однак собача любов здатна творити великі дива. І Бейлі готовий до своєї останньої подорожі.

УДК 821.111(73)

© W. Bruce Cameron, 2019

© Depositphotos / vova130555@gmail.com, обкладинка, 2020

© Hemiro Ltd, видання українською мовою, 2020

© Книжковий Клуб «Клуб Сімейного Дозвілля», переклад і художнє оформлення, 2020

Присвячується Ґевіну Полону, другові, захиснику тварин, заперечникові калорій, комп'ютерному критику та одному зі спричинників того, що моя праця дісталася до стількох людей на планеті.

Пролог

Мене звати Бейлі. У мене було багато імен і багато життів, але зараз мене звати Бейлі. Це гарне ім'я. Я хороший пес.

Я жив у багатьох місцях, і з-поміж усіх найчудовішою була ферма — доки я не потрапив сюди. У цього місця немає назви, однак тут є золоті узбережжя, уздовж яких можна бігати, палички і м'ячики, що бездоганно беруться в пащу, іграшки, які пищать. Тут усі, хто колись мене любив, і вони продовжують мене любити. Звісно ж, тут також багато-багато собак, тому що без них це місце не було б ідеальним.

Мене люблять стільки людей тому, що я прожив багато життів під різними іменами. Я був Тобі, Моллі, Еллі і Максом, мене звали Дружко і Бейлі. З кожним новим іменем я отримував нове життя з іншою метою. Зараз моя мета проста — бути зі своїми людьми й любити їх. Можливо, це була моя мета з самого початку.

Тут немає болю, лише радість від оточення любов'ю.

Час минав непомітно і спокійно, доки мій хлопець Ітан і моя дівчинка Сі Джей не підішли поговорити зі мною. Сі Джей — це дочка Ітана. Коли вони наблизилися, я насторожено сів, тому що з усіх людей, які мені дорогі, ці двоє відіграли найважливішу роль у моїх життях, і вони поводитися так, як поводяться люди, коли хочуть, аби собака щось зробив.

— Привіт, Бейлі, гарний песику, — привітався Ітан. Сі Джей погладила мене рукою по хутрі.

Якусь секунду чи дві ми просто ділилися любов'ю одне з одним.

— Бейлі, я знаю, ти розумієш, що жив раніше. Знаю, що в тебе була дуже особлива мета, що ти врятував мене, — сказав Ітан.

— І ти також врятував мене, Бейлі, моя Моллі, мій Максе, — додала Сі Джей.

Коли Сі Джей промовила ці імена, я згадав, як супроводжував її на її життєвому шляху. Від цих спогадів я завиляв хвостом. Вона обійняла мене.

— Немає нічого подібного до любові собаки, — прошепотіла вона Ітану.

— Вона беззастережна, — погодився Ітан, погладивши мене по голові.

Від задоволення, що мене пестять двоє людей, я заплющив очі.

— Бейлі, зараз ми хочемо попросити тебе дещо зробити. Дещо настільки важливе, що це до снаги лише тобі, — сказав мені Ітан.

— Але якщо тобі не вдасться — нічого страшного. Ми все одно тебе любитимемо, і ти зможеш повернутися сюди і бути з нами, — додала Сі Джей.

— Йому все вдасться. Це ж наш Бейлі, — промовив Ітан, усміхаючись. Він тримав мою голову у своїх руках, руках, які раніше пахли фермою, але зараз пахли лише Ітаном. Я з захопленням, зосереджено дивився на нього, тому що коли мій хлопець говорив до мене, я відчував, як його любов лине з нього, наче тепло. — Бейлі, мені потрібно, щоб ти повернувся. Повернувся, щоб виконати обіцянку. Я не просив би тебе, якби це не було необхідно.

Його голос був серйозним, але Ітан на мене не сердився. Люди можуть бути радісними, сумними, люблячими, розгніваними тощо, і зазвичай з їхньої інтонації я можу сказати, що вони відчують. Собаки здебільшого просто щасливі, можливо, тому нам не потрібно говорити.

— Бейлі, цей раз буде інакшим, — зауважила Сі Джей. Я подивився на неї і побачив, що вона теж любляча і добра. Однак я відчув у ній тривогу, хвилювання і притиснувся до неї, щоб вона могла міцніше мене обійняти і втішитися.

— Ти нічого не пам'ятатимеш, — м'яко сказав Ітан. — Жодного зі своїх життів. Ні мене, ні ферму, ні це місце.

— Взагалі-то, — заперечила Сі Джей, її голос був такий же тихий, як у Ітана, — можливо, Бейлі, ти не пам'ятатимеш точно, але ти через стільки пройшов, що тепер будеш мудрим псом. Мудрим понад свій вік.

— Тепер важка частина, Дружку. Ти не пам'ятатимеш навіть мене. Ми з Сі Джей зникнемо з твоєї голови.

Ітан був сумний. Я лизнув його руку. Саме через існування людського смутку існують і собаки.

Сі Джей погладила мене.

— Однак не назавжди.

Ітан кивнув.

— Саме так, Бейлі. Не назавжди. Наступного разу, коли ти побачиш мене, вигляд у мене буде інакший, але ти мене впізнаєш і тоді все згадаєш. Усі свої життя. Усе повернеться. І, можливо, тоді ти також зрозумієш, що ти пес-янгол, який допоміг виконати дуже важливу обіцянку.

Сі Джей підвелась, і Ітан подивився на неї.

— Йому все вдасться, — рішуче промовив Ітан. — Це ж мій Бейлі.

Розділ 1

Спочатку я відчував лише живильне молоко своєї мами і тепло її сосків, яке огортало мене, коли я годувався. Лише тоді, коли я став більше розуміти своє оточення, усвідомив, що в мене є брати й сестри, з якими я змагався за Мамину увагу, які викручувалися і звивалися біля мене, намагаючись відсунути мене вбік. Але Мама любила мене, я відчував це, коли вона обнюхувала мене і вмивала язиком. І я також любив свою Маму.

У нашому лігві були металеві стіни й підлога, але Мама зробила з м'якого рулону тканини тепле ліжечко навпроти задньої стінки. Коли ми з моїми братами й сестрами почали бачити і ходити досить добре, щоб дослідити лігво, ми виявили, що поверхня під нашими подушечками лап не лише тверда і слизька, а й холодна. На ковдрочці життя було значно кращим. Дах над нашими головами був із хиткого брезенту, який тріпотів на вітрі з гучним лопотанням.

Але ніщо не цікавило нас більше за спокусливу порожню прямокутну діру в передній частині лігва, крізь яку лилася п'янка суміш світла і зовнішніх запахів. У цьому місці підлога виступала за дах. Мама часто підходила до цього вікна у невідоме, її кігті клацали по металевому виступу, що виходив у зовнішній світ, а тоді... зникала.

Мама вискакувала у світло й щезала. Ми, цуценята, за її відсутності тулилися одне до одного, щоб зігрітися, попискували, втішаючи одне одного, а потім провалювались у сон. Я відчував, що мої брати і сестри були такими ж збентеженими й стривоженими, як і я, думаючи, що вона ніколи не повернеться, але Мама завжди поверталася до нас, з'являючись посеред прямокутної дірки так само різко, як і зникала.

Коли наші зір і координація покращилися, ми зібрали разом усю мужність і підійшли за нею до краю, але було дуже страшно. За виступом відкривався світ, запаморочливий у своїх можливостях, проте доступ до нього означав вільне падіння на неймовірну відстань. Наше лігво буквально було над землею. Як Мамі вдавалося вистрибувати з нього, а потім застрибувати назад?

У мене був братик, якого я називав Здорованем. Більшість часу ми з братами і сестрами намагалися відштовхнути його з нашого шляху. Коли він видирався по мені, щоб поспати на нашій купі, здавалося, що він намагається розплющити мені голову, але вибратися з-під нього було не так легко, особливо коли мої брати й сестри відштовхували мене. У Здорованя була така сама біла мордочка і груди, таке саме поцятковане біло-сіро-чорне тіло, як і в усіх нас, але його кістки і м'язи чомусь були важчі. Коли Мамі був потрібен перепочинок від годування нас і вона підводилася, Здоровань завжди жалівся найдовше, він завжди хотів їсти, навіть коли інші цуценята наїдались і хотіли гратися. Він страшенно мене дратував — Мама була така худа, що крізь шкіру було видно її кістки, а її дихання мало неприємний, нездоровий запах, а от Здоровань був пухкий і кругленький, та все одно завжди вимагав від неї більше.

Це саме Здоровань підійшов занадто близько до краю виступу, його ніс щось винюхував у повітрі, мабуть, хотів, аби повернулася мама, щоб він міг продовжувати висмоктувати з неї життя. В якусь мить він, хитаючись, потягнувся до самого краю — і наступної секунди зник, упавши вниз. До наших вух долинув відчутний удар.

Я подумав, що це не так і погано.

Здоровань у паніці почав верещати. Його страх вселився в усіх нас у лігві, тож ми також почали пищати і скиглити, тривожно тицяючи носами одне в одного, щоб заспокоїтися.

Тоді я зрозумів, що ніколи не підійду до виступу. Що він означає небезпеку.

Потім Здоровань зовсім замовк.

У лігві миттю стало тихо. Ми всі відчували, що до Здорованя підбралося щось, що, можливо, потім добереться до нас. Ми притислися одне до одного у беззвучному страху.

З гучним дряпучим звуком на виступі з'явилася Мама, тримаючи в зубах засмученого Здорованя. Вона поклала його у центр нашої купи, і, звісно ж, він одразу почав пищати, вимагаючи сосок, не звертаючи уваги на те, що налякав нас усіх. Впевнений, що я був не єдиним цуценям, яке думало, що наша мама не образила б нас, лишивши Здорованя там, зовні, щоб він зіткнувся з наслідками своєї небезпечної витівки.

Тієї ночі я лежав зверху на своїй сестрі, роздумуючи над тим, про що дізнався. Виступ у передній частині лігва — небезпечне місце, і не варто ризикувати виходити за нього, навіть попри соковиті аромати світу за його межами. Я вирішив, що, тримаючись ближче до ліжка, лишатимуся в повній безпеці.

Як виявилось за кілька днів, я абсолютно помилявся.

Мама дрімала, лежачи спиною до нас. Це засмучувало моїх братів і сестер, особливо Здорованя, тому що аромат її сосків кликав нас, хотілося їсти. Однак ніхто з нас не був такий сильний і не міг достатньо координувати свої рухи, щоб перелізти через неї, та й Мама лежала в дальньому кутку лігва, закривши нам доступ до неї, щоб ми не могли обійти її з голови чи з хвоста.

Вона підняла голову від звуку, який ми часто чули раніше: механічного гудіння. Раніше цей звук завжди зростав і різко падав, але цього разу він наближався, і хай там що створювало цей звук, воно, очевидно, на якийсь час зупинилося. Потім ми почули удар, і Мама підвелася. Вона вперлася головою у гнучку стелю, а вуха стривожено відвела назад.

Щось наближалось — важкі удари ставали дедалі ближчими. Мама притислася до задньої стінки лігва, і ми наслідували її приклад. Зараз її соски більше нікому не були потрібні, навіть Здорованю.

Тінь різко заблокувала світло з прямокутної дірки, і з гучним звуком отвір до світу було закрито, лігво перетворилося на запечатане місце, з якого не було виходу. Мама задихалася, під її очима були білі кола, і ми всі розуміли, що відбувається щось жахливе. Мама намагалася пробитися крізь стелю, але та була занадто міцною; Мамі вдалося лише висунути кінчик носа в повітря.

Підлога лігва хиталася, потім почувся ще один удар, а тоді зі скреготливим ревом поверхня під нашими ногами затремтіла. Лігво похитнулось, і ми всі впали в один бік, ковзнувши по гладенькій металевій поверхні. Я подивився на Маму: вона випустила кігті, щосили намагаючись утриматися на лапах. Вона не могла допомогти нам. Мої брати й сестри жалібно скавчали і намагалися підповзти до неї, але я лишався на місці, зосередившись на тому, щоб мене не підкинуло. Я не розумів, що за сили тягнуть моє тіло; лише знав, що якщо Мама налякана, то й мені слід боятися.

Підстрибування, стукіт і тремтіння тривали так довго, що я почав вірити, ніби таким тепер буде моє життя, ніби моя мама завжди буде пригнічена страхом, ніби мене без кінця підкидатиме туди-сюди... аж тут раптом нас усіх відкинуло до задньої стіни лігва, і ми завалилися на купу, а тоді шум і неприємний тиск на наші тіла магічним чином припинилися. Навіть вібрації більше не було.

Мама досі була налякана. Я дивився, як вона тривожно реагує на металічне ляскання, і бачив, як вона повернула голову, відстежуючи хрускотливий звук, що пролунав з місця, де раніше виступ виходив у зовнішній світ.

Я відчув справжній страх, коли побачив, як вона вицирилася. Моя спокійна, ніжна мама зараз була розлюченою і дикою, її хутро стояло дибки, а погляд був холодним.

З брязкотом виступ повернувся на місце, і, на диво, там стояла людина. Я інстинктивно впізнав її, це спалахом промайнуло в мені — наче я відчув її руки на собі чи згадав, як це, хоча ніколи раніше не бачив цю істоту. Помітив густе волосся в чоловіка під носом, кругле черево й очі, широко розплющені від несподіванки.

Мама кинулася вперед і розлючено вицирилася, її гавкіт був сповнений гнівного попередження.

— Ого! — Чоловік шоковано відсахнувся, зникнувши з поля зору. Мама продовжувала гавкати.

Мої брати й сестри залякли в безпорадному страху. Мама відступала туди, де ми лежали, слина текла з її рота, хутро стояло дибки, вуха відведені назад. Вона випромінювала материнську лють — я відчував це; мої брати й сестри відчували це; і, з огляду на його реакцію, чоловік, безперечно, також відчував це.

А потім так різко, що ми всі здригнулися, виступ закрився, затуливши сонце, і єдиним освітленням лишилися тьмяні промені, що просочувалися крізь укриття нагорі.

Тиша здавалася такою ж гучною, яким було мамине гарчання. У темряві я побачив, як мої брати й сестри почали розчіплятися, хоча вони накинулися на маму з шаленою потребою їсти від того, що сталось, і вона неохоче лягла й, зітхнувши, дозволила поїсти.

Що оце сталось? Мама боялася, проте скерувала свій страх у лють. Чоловік боявся, але лише здивовано вигукнув. І я відчув дивний

спокій, наче розумів те, чого не розуміла моя мама.

Однак це було не так. Я нічого не розумів.

Через деякий час Мама підійшла до того місця, де раніше був виступ, і почала обнюхувати верхній край. Вона притисла голову до брезенту, трохи підняла його, і до лігва потрапив промінь світла. Вона видала тихий звук — стогін, від якого я заляк.

Ми почули хрускіт, який я асоціював із чоловіком, а потім голоси.

— Хочеш подивитися?

— Ні, якщо вона така скажена, як ти кажеш. Скільки там цуценят, як гадаєш?

— Може, шість? Я саме намагався зрозуміти, на що дивлюся, коли вона кинулася на мене. Наче хотіла руку мені відірвати.

Я вирішив, що це люди щось обговорюють між собою. Я відчував їхній запах і міг сказати, що їх не більш як двоє.

— То, може, спершу відкинеш задній борт?

— Сумніваюся.

— Нам потрібен цей пікап. Ти все підготуєш.

— А що з цуценятами?

— Відвезеш їх до річки. У тебе є зброя?

— Що? Ні, у мене немає зброї, заради Бога.

— У мене у фургоні є пістолет.

— Я не хочу стріляти виводок цуценят, Ларрі.

— Пістолет для їхньої матері. Без неї про цуценят подбає природа.

— Ларрі...

— Ти робитимеш, що я кажу?

— Так, сер.

— От і добре.

Розділ 2

За кілька секунд ми знову ковзнули по підлозі, повернулися гуркіт і неприємні сили, яких ми не розуміли. Однак серед таємниць того дня це повторення подій чомусь здавалося не таким загрозливим. Чи варто було вважати, що невдовзі гуркіт зникне, хитання припиниться, знову з'явиться виступ, Мама гарчатиме й гавкатиме, чоловік кричатиме, а потім виступ знову підніметься? Цього разу мене більше цікавили запахи, що доносилися у шпарину між дахом, який колихався, і стінами лігва: вибух екзотичних, дивовижних ароматів, які манили до розмаїтого зовнішнього світу.

Коли нас знову кинуло на купу, а вібрація припинилася, Мама напружилася, і ми, мабуть, уже всі розуміли, що до лігва підходить чоловік, але потім якийсь час нічого не відбувалося, лише наша Мама ходила сюди-туди, важко дихаючи. Я помітив, що Здоровань ходив за нею слідом, зосередившись на тому, що для нього було насущним питанням, але я знав, що Мама не збирається зараз нас годувати.

Потім почулися голоси. Цього ми також очікували, тож я позіхнув.

— Ну, не знаю, як це вийде. — Цей голос я не чув раніше, тож уявив ще одного чоловіка.

— Може, замість того щоб опускати задній борт, я просто відкину брезент? — Цей голос належав чоловіку, який тоді закричав.

— Думаю, в нас із їхньою матір'ю єдиний шанс. Щойно вона побачить, що ми нагорі, то вискочить за борт.

— Ясно.

— Забув спитати: ти казав, що в тебе є пістолет? — запитав Новий Голос.

— Так, — відповів Знайомий Голос.

— Ти не проти?

— О, звісно ні, тримай. Я ніколи в житті не стріляв з пістолета.

Я подивився на Маму. Вона здавалася вже не такою напруженою. Можливо, всі собаки заспокоюються, коли щось повторюється знову і знову.

Почулося незнайоме клацання.

— Отже, готовий?

— Так.

З гучним тріском з обох боків лігва з'явилися руки, і денне світло почало потроху заповнювати його. Чоловіки відкинули дах і тепер дивилися вниз, на нас. Мама загрозливо гарчала. Нагорі було двоє людей: один з волохатим обличчям, якого я бачив раніше, і вищий чоловік з гладким обличчям і пишним волоссям на голові.

Чоловік з гладким обличчям посміхнувся, показавши білі зуби.

— Усе гаразд, дівчинко. Не рухайся. Усе буде значно краще, якщо ти не рухатимешся.

— Вона ледь руку мені не відірвала, — сказав чоловік з волохатим обличчям.

Гладке Обличчя різко підвів погляд.

— Вона справді тебе вкусила?

— Гм, ні.

— Радий це чути.

— Однак вона не дружелюбна.

— У неї приплід. Вона захищає їх.

Мама загарчала голосніше. Тепер було видно її ікла.

— Гей, дівчинко. Просто не рухайся, — заспокійливо сказав Гладке Обличчя.

— Обережно!

Шкрябаючи кігтями, Мама повернулася до відкритої частини лігва і миттю перескочила через край, зникнувши з очей. Мої брати і сестри миттю зреагували й разом рушили в тому ж напрямку.

— Що ж, я це передбачав, — хихикнув Гладке Обличчя. — Бачив, яка вона худа? У неї довгий час не було дому. Вона не віритиме людині, хай як лагідно я з нею розмовлятиму.

— А вона здоровезна.

— Наскільки я можу сказати, це маламут. Однак у цих цуценятах є ще чиясь кров. Великий данець?

— Слухай, дякую, що витягнув кулю з пістолета, я не знав, як це зробити, — сказав Волохате Обличчя.

— Я також дістав обойму. Не можу повірити, що він дав тобі пістолет з набоем у патроннику. Це небезпечно.

— Ну, він мій бос, то я не скаржитимуся. Ти, цей, не розкажеш нікому, що я не дотримався його вказівок? Не хочу, щоб він про це дізнався.

— Скажи йому, що зробив, як він звелів. Це пояснить, чому більше не лишилося куль.

Коли чоловіки опустили руки до лігва, мої брати й сестри відреагували по-різному. Деякі зіщулилися, а решта, як-от Здоровань, завияляли хвостиками і підкорилися.

— Можна мені подивитися на цуценят? — Я підвів погляд, почувши цей третій, тоненький голос.

— Звісно, Аво. — Гладке Обличчя підняв із землі маленьку людину. Я зрозумів, що це дівчинка. Вона плеснула в долоні.

— Цуценята! — запищала вона своїм високим, радісним голосом.

Гладке Обличчя опустив дівчинку на землю.

— Час садити їх до клітки.

Він вправно підібрав мене і посадив у кошик разом з моїми братами й сестрами, які, розставивши лапи й піднявши носи, намагалися роздивитися навколо.

Над краєм кошика з'явилось усміхнене обличчя дівчинки, яка дивилася вниз, на нас. Я підвів на неї погляд, зацікавлений букетом різних ароматів, що линули від неї, — солодкі, пряні і квіткові.

— Гарзд, Аво, віднесемо цю малечу всередину, де тепло.

Кошик зрушив з місця, і світ знову став нестійким, а відсутність Мами лише все погіршила. Кілька моїх братів і сестер тривожно запищали, а я зосереджено намагався триматися подалі від місця, куди міг упасти Здоровань.

Раптом повітря стало теплішим. Нове лігво припинило рухатися. Дівчинка опустила до нас руку, і я відчув її приємний дотик, коли вона піднесла мене до свого обличчя. Її очі були дуже близько і дивилися на мене, і я відчув потяг лизнути її шкіру, хоча сам не розумів чому.

— Аво, у нас проблема, — сказав Гладке Обличчя. — Ми можемо нагодувати їх з пляшечки, але я не впевнений, чи виживуть вони без мами.

— Я зроблю це! — миттю випалила дівчинка.

— Та я це знаю. Але тоді ми пізно приїдемо додому, і твоя мама цьому не зрадіє.

Дівчинка досі дивилася на мене, і я захоплено витріщився у відповідь.

— Я хочу залишити собі це цуценя.

Чоловік засміявся.

— Мабуть, ми не зможемо це зробити, Аво. Бери пляшечки.

Усі відчуття були абсолютно новими. Коли дівчинка сіла, поклавши мене на спину й затиснувши між ногами, я почав звиватися від незручності, але потім вона опустила до мого рота невеличкий предмет, і, відчувши крихітну краплю поживного молока, що витекла з нього, я взяв предмет у рот, як сосок, почав старанно смоктати і був винагороджений насиченою та приємною їжею.

У лігві з Мамою ніч наставала поступово, а тут, у новому місці, вона впала миттєво, так різко й несподівано, що я відчув, як кілька моїх братів і сестер стривожено засіпалися. Ми були стурбовані відсутністю нашої матері і неспокійні, тож перш ніж ми заснули, минуло багато часу. Я спав зверху на Здоровані, і це було значно краще, ніж навпаки.

Наступного ранку повернулися дівчинка з чоловіком і знову годували нас, вклавши на спину. Я знав, що моїх братів і сестер теж годують, бо їхні губи пахли жирним молоком.

— Треба, щоб їхня мати повернулася, Аво, — сказав Гладке Обличчя.
— В іншому разі ми не зможемо годувати цю малечу стільки, скільки їм потрібно.

— Я в понеділок можу не піти до школи, — відповіла дівчинка.

— Ні, не можеш.

— Тату...

— Аво, пам'ятаєш, я пояснював, що іноді ми підбираємо тварину і не можемо її лишити, тому що вона хвора чи тому що з нею погано поводитися? Здається, ці цуценята хворі. Я маю дбати про інших тварин, і зараз мені нікому допомогти.

— Будь ласка.

— Можливо, їхня мати повернеться. Домовилися, Аво? Сподіваюся, вона скучила за своїми дітками.

Я вирішив, що дівчинку звати Ава. Незабаром вона потягнулася до мене, і в її руках мені було безпечно й тепло. Вона винесла мене на холодне повітря, притискаючи до своїх грудей.

Я відчув запах Мама, перш ніж побачив її. Раптом Ава різко вдихнула.

— Ти їхня матуся? — тихо запитала вона.

Мама вискочила з якихось густих дерев і нерішуче поповзла до нас по траві. Вона опустила голову, коли дівчинка заговорила; її недовіра ставала очевиднішою з кожним непевним кроком.

Ава опустила мене і лишила самого на траві. Моя Мама насторожено спостерігала, як дівчинка відходить назад, доки та опинилася біля дверей будівлі.

— Тату! Їхня матуся прийшла! — різко крикнула Ава. — Усе гаразд, дівчинко, — промовила вона лагіднішим тоном. — Ходи сюди, подивися на свою дитинку.

Мені було цікаво, що це ми робимо.

Розділ 3

Ава поплескала по стегнах долонями.

— Будь ласка, матусю-собачко, ходи сюди! Будь ласка. Якщо ти не підійдеш і не врятуєш своїх діточок, вони помруть.

Я чув, що її слова просочені тугою, хоча нічого не розумів. Я вирішив, що ця напружена ситуація вимагає рішення цуценяти. Я розвернувся спиною до мами, зробивши свідомий вибір. Я любив свою Маму, однак у душі знав, що моє місце поряд із людьми.

— Матусю-собачко, йди візьми свого хлопчика! — гукнула Ава. Вона відняла мене і занесла через двері до будинку, задкуючи коридором. Мама підкралася просто до порога, але з підозрою зупинилась і не зрушила з місця.

Ава поклала мене на підлогу.

— Хочеш свою дитинку? — запитала вона.

Я не знав, що робити. І моя мама, і Ава — обидві були знервовані й стривожені. Я відчував, як вони іскрилися хвилюванням, воно було в маминому кислому подиху та в запаху шкіри дівчинки.

Я скавчав і збентежено виляв хвостом. Почав потроху повзти до Мами, і це, здається, все вирішило. Мама зробила кілька кроків уперед і зайшла в будівлю, не зводячи з мене очей. Я згадав, як вона заскочила до лігва, тримаючи в зубах за загривок Здорованя, і зрозумів, що відбувалося. Мама прийшла по мене.

І тоді в неї за спиною різко затріснулися двері. Здавалося, цей звук налякав Маму. Вона відвела вуха назад, почала кидатися сюди-туди вузьким коридором, страшенно панікуючи, а потім забігла в бічні двері. У вікні я побачив Гладке Обличчя і чомусь завиляв до нього хвостом.

Коли він заліз у вікно, я пішов на запах Мами до кімнатки. У дальньому кутку стояла лава, і Мама лежала під нею, важко дихаючи, а на її морді був страх.

Я відчув, що за мною у дверному отворі стоять дівчинка з чоловіком.

— Аво, ближче не підходь, — сказав чоловік. — Я зараз повернуся.

Я збирався підбігти до Мама, але дівчинка підняла мене на руки. Вона тицьнулася в мене носом, і я почав крутитися у захваті.

Мама не поворухнулася, вона сховалася, забившись під лаву. Потім знову з'явився чоловік, а з ним сильний запах моїх братів і сестер, і поставив на підлогу нашу клітку, відчинивши дверцята. З них висипалися мої брати й сестри на чолі зі Здорованем, топчучи одне одного. Помітивши Маму, вони хаотичним потоком кинулися до неї. Вона вилізла з-під лави, нашорошивши вуха, і подивилася на Аву. Потім до неї докотилася хвиля цуценят, які верещали й пищали, тож Мама впала на підлогу біля лавки, дозволяючи їм поїсти.

Дівчинка поставила мене на землю, і я побіг до своєї родини.

— Це було так кмітливо, Аво! Ти все зробила правильно, — похвалив її чоловік.

Я дізнався, що Ава називає чоловіка Татом, а решта людей у будівлі — Семом. Для мене це було занадто складно, тож зрештою я вирішив називати його про себе Тато Сем.

Ава перебувала в будівлі не весь час, навіть не щодня. Та я все одно вважав її своєю дівчинкою, яка належить мені і лише мені. Ми ділили нашу велику кімнату з іншими собаками, яких я бачив, чув і запах яких відчував із сусідніх кліток. Одна собака була мамою, як наша; аромат її молока висів у повітрі, і я чув писк і вереск ще одного приплоду в клітці, що стояла на іншому боці кімнати поза межами зору. Також я виявив якусь іншу тварину, сильний і незнайомий запах якої чувся з іншої частини будівлі, і все думав, що це могло бути.

Життя в металевому лігві з хитким дахом здавалося далеким і давноминулим. Мамине молоко раптом стало багатшим і більш насиченим, і з рота в неї більше не смерділо.

— Вона набирає вагу, навіть годуючи; це добре, — сказав Аві Тато Сем. — Коли вона відлучить їх, ми стерилізуємо її і знайдемо їй новий дім. — Мама продовжувала ухилятися від Тата Сема, але з часом почала охоче підходити до Ави, яка називала Маму Кікі.

Ава зверталася до мене «Бейлі», і згодом я зрозумів, що це і є я. Мене звати Бейлі. Здорованя звати Будда. Усі мої брати і сестри отримали імена, і я днями грався з ними у нашій клітці і в траві у дворі з високими дерев'яними стінами.

Ніхто з моїх братів і сестер не розумів, що в нас із Авою особливі стосунки, і коли вона відчиняла дверцята нашої клітки, вони юрмилися коло неї. Зрештою я вирішив кинутися вперед, коли дівчинка зайде до великої кімнати, щоб бути готовим, коли вона випускатиме нас.

Це спрацювало! Вона підняла мене на руки, а решта лишилися юрмитися біля її ніг і, мабуть, заздрили мені.

— Ну, Бейлі, ти такий нетерплячий, уже знаєш, що відбувається?

Вона несла мене на руках, тому що я був особливим. Мої брати й сестри йшли за нами слідом по коридору. Ава відчинила двері і поставила мене на землю. Я стрибнув на Здорованя Будду.

— Зараз повернуся! — крикнула Ава.

Ми були вже досить дорослі і більше не спотикалися під час бігу. Здоровань Будда стрибнув на жорсткий гумовий м'яч, і ми всі накинулися на нього. Приємно було усвідомлювати, що я був не єдиним обуреним цуценям, якого придавлював наш брат.

Знову відчинилися двері, і Ава приголомшила мене, принісши трьох нових цуценят! Усі ми кинулися одне до одного, обнюхуючись, виляючи хвостами, видираючись зверху і жуючи вуха одне одного.

Одне цуценя, дівчинка, мало чорну приплюснуту морду і коричневе тіло з білою плямою на грудях — у двох її братів були білі відмітини на мордах. Її шерстка була коротка, і коли ми стали ніс до носа, здалося, що всі інші цуценята у дворі зникли, навіть тоді, коли хтось із них врізався в нас. Коли дівчинка-цуценя з чорною мордочкою помчала по периметру двору, я побіг із нею.

Змішування двох родин цуценят стало звичною справою. Ава назвала дівчинку-цуценя Лейсі. Лейсі була приблизно мого віку, з м'язистою, але компактною статурою і яскравими чорними очима. Надворі ми дуже віддано шукали одне одного і гралися разом. Чомусь я відчував, що моє місце радше поряд із Лейсі, ніж із Авою, але не міг пояснити чому. Коли я спав, то мені снилося, що ми з Лейсі граємося; коли я прокидався, то був одержимий ідеєю відділити її запах від запахів інших тварин і піднімав носа у повітря. Головним розчаруванням у моєму дивовижному житті було те, що ніхто і не думав посадити нас із Лейсі до однієї клітки.

Коли Мама почала ігнорувати наші благання погодувати нас, Тато Сем розставив маленькі миски з кашкоподібною їжею. Здоровань

Будда, здавалося, думав, що він може їсти лише коли стане лапами в миску. Ця нова обставина — нова їжа — була такою надзвичайною подією, що я мріяв про неї так часто, як і про Лейсі.

Я був у захваті, коли нас із Лейсі нарешті разом посадили до клітки, яку Тато Сем називав «фургон». Це була металева кімната з високими стінами і собачими клітками, які стояли одна на одній, хоча усередині фургон сильно пахнув тією самою невідомою відсутньою твариною. Мені було байдуже: Ава помітила, як сильно ми з Лейсі любимо одне одного, і зробила правильний висновок, що ми маємо завжди бути разом. Лейсі перекочувалася на спину, а я кусав її за горло і щелепи. Живіт Лейсі був здебільшого білий, а шерстка тут така сама жорстка і коротка, як і в неї на спині, повна протилежність моїм братам і сестрам, у яких було густе сіре хутро і біла морда з сірими смужками між очима і навколо писка. Подумавши про це, я припустив, що, мабуть, маю такий самий вигляд. Вуха Лейсі були такі м'які й теплі, і мені подобалося ніжно покусувати їх, і від прихильності моя щелепа аж тремтіла.

— Тату, а на цьому ярмарку домашніх тварин будуть коти? — запитала Ава.

— Ні. Лише собаки. Коти будуть за два місяці — так званий котячий сезон починається у травні.

У фургоні на нас знову діяли ті самі неприємні сили, як того дня, коли ми познайомилися з Татом Семом і Авою. Це тривало так довго, що ми з Лейсі зрештою заснули, моя лапа лишилася у неї в роті.

Ми прокинулися, коли фургон різко зупинився. Один його бік відчинився, і звідти до нас полинув потік собачих запахів!

Ми всі скиглили, прагнучи вибігти назовні та обнюхати все, що пропонувало нам нове місце, але цього не сталося. Натомість Тато Сем брав клітки і по одній виносив їх з фургона. Коли настала наша черга, ми з Лейсі притислися до підлоги, бо від того, як Тато Сем нас ніс, у нас паморочилося в голові. Нас поставили на якийсь піщаний ґрунт, не випускаючи з клітки. Навпроти я побачив Здорованя Будду та двох моїх братів і зрозумів, що зараз тут усі собаки з фургона, їхні клітки розставлені по нерівному колу. Тепер собачі аромати були ще сильніші й доступніші. Ми з Лейсі обнюхали одне одного, а потім вона видерлася на мене, і це перетворилося на довге борсання. Я помічав

великих і малих людей, що блукали навколо кліток, але більшу частину моєї уваги забирала Лейсі.

Потім Лейсі скинула мене з себе, і я побачив, на що вона дивиться: дівчинка, не набагато старша за Аву, з геть інакшими рисами обличчя — очі й волосся Ави були світлі, шкіра бліда, а в цієї дівчинки було чорне волосся, темні очі й темніший відтінок шкіри. Однак її запах був дуже схожий на Авин — солодкий і фруктовий.

— О, ти найгарніше цуценя. Яке ж ти чудове, — прошепотіла дівчинка. Я відчув її обожнювання, коли дівчинка встромила пальці між прутами клітки і Лейсі облизала їх. Я підсунувся до тих пальців, що отримати пайку любові, але дівчинка було зосереджена лише на Лейсі.

Тато Сем присів біля неї.

— Це Лейсі. Її порода, очевидно, боксер.

— Вона та, кого я хочу, — проголосила ця нова дівчинка.

— Запроси сюди своїх батьків, і я випущу її, щоб ти змогла з нею погратися, — запропонував Тато Сем.

Дівчинка поскакала геть. Ми з Лейсі спантеличено переглянулися.

Дуже скоро підійшов чоловік приблизно віку Тата Сема, а за ним — хлопець, старший і більший за Аву. Я завиляв хвостом, тому що ніколи раніше не бачив хлопчика: це наче чоловіча версія дівчинки!

— Ці двоє з одного приплоду? Самиця здається меншою, — зауважив Новий Чоловік.

Хлопець, вагаючись, стояв позаду, засунувши руки в кишені. Я ніколи раніше не бачив людини, яка не хотіла гратися з цуценятами.

— Ні. Ми думаємо, що батько самця міг бути якоїсь великої породи, можливо, великим данцем. Цуценяті приблизно десять тижнів, і воно вже доволі велике, — відповів Тато Сем. — Його мати — маламут. А дівчинка з іншого приплоду, вона від боксера. Її звати Лейсі.

— Нам потрібен великий собака.

— Ну, якщо під «великий» ви не маєте на увазі «високий», як-от ірландський вольфгаунд, то ви не знайдете когось більшого, ніж поєднання маламута з данським догом. Принаймні кремезнішого точно. Подивіться на його лапи, — усміхаючись, зазначив Тато Сем.

— Ваш притулок у Гренд-Репідсі? Досить далеко.

— Так, ми привезли сюди кілька наших великих собак. Тут людям подобаються великі собаки, а в місті більше любляють маленьких. Коли я повертаюся назад, то наповнюю свій фургон чихуахуа, йорками та іншими маленькими породами з місцевих притулків.

Я ліг на спину, щоб Лейсі могла напасти на мою шию. До цього нового чоловіка підійшла старша жінка й усміхнулася до клітки, але я був надто зайнятий боротьбою з Лейсі, щоб приділити цьому увагу.

— Як я сказав, — продовжив Новий Чоловік, — нас цікавлять великі собаки. Це для мого другого сина, Берка. Він народився з проблемами хребта. Лікарі хочуть зачекати, доки він стане старшим для операції, тому він зараз в інвалідному візку. Нам потрібен собака, який допомагатиме йому, рухатиме його візок тощо.

— О. — Тато Сем похитав головою. — Існують організації, які тренують тварин-компаньйонів. Це важка праця. Вам слід зв'язатися з ними.

— Мій син каже, що натреновані собаки мають діставатися людям, у яких немає надії не те, що вони знову зможуть ходити. Він відмовляється розглянути можливість узяти собаку-компаньйона. — Новий Чоловік знизав плечима. — Берк може бути... впертий у таких речах.

Хлопець із руками в кишенях пирхнув і закотив очі.

— Припини, Гранте, — сказав Новий Чоловік. Хлопець ударив ногою по землі.

— Хочете, щоб ваш син познайомився з самцем? Його звати Бейлі.

Новий Чоловік, старша жінка і хлопець — усі різко підвели погляд. Ми з Лейсі помітили раптовий рух і застигли, дивуючись, що відбувається.

— Я сказав щось не те? — спитав Тато Сем.

— Просто в нашій родині є минуле з собаками на ім'я Бейлі, — пояснив Новий Чоловік. — Ви, гм, не будете проти, якщо ми назвемо його якимось інакше?

— Це ж буде ваш пес. Я не проти. Ви привезете вашого другого сина? Берка?

Якусь мить усі мовчали. Старша жінка легко торкнулася плеча Нового Чоловіка і сказала:

— Він... зараз йому складно, коли люди бачать його у візку. Раніше він нічого не мав проти, однак останній рік був важкий. У червні йому виповнюється тринадцять.

— О, починається підлітковий вік, — сухо зауважив Тато Сем. — Чув про це. Я можу ще кілька років не перейматися — Аві лише десять.

— Думаю, я можу прийняти тверде рішення, — промовив Новий Чоловік. — Треба, мабуть, заплатити?

— Заплатити й заповнити бланки, — радісно відповів Тато Сем.

Нові люди відійшли, щось обговорюючи. Раптом повернулася дівчинка з темним волоссям у супроводі двох дорослих.

— Тату, це вона! — вигукнула вона. Підбігши, дівчинка стала навколішки, відчинила клітку і взяла на руки Лейсі. Коли я рушив за нею, дівчина зачинила двері клітки просто в мене перед мордою.

Я стурбовано спостерігав, як вона відвернулася. Куди вона забирає Лейсі?

Розділ 4

Дівчинка з чорним волоссям понесла Лейсі назустріч двом дорослим — своїм батькам, як припустила частина мого мозку. Здебільшого я лише намагався побачити Лейсі в руках дівчинки. Чомусь зараз усе здавалося інакшим, загрозливішим, ніж коли Ава брала когось із нас на руки. Лейсі так само була у відчаї: коли її опустили на землю, вона проігнорувала темноволосу дівчинку, побігла просто до клітки і просунула носа крізь пруди, щоб торкнутися мого.

— Лейсі! — крикнула дівчинка, ведучи своїх батьків, і знову схопила мою Лейсі на руки.

Новий Чоловік і його родина повертались, і я помітив, як він напружився, побачивши сім'ю дівчинки. Хлопець із цікавістю подивився на Нового Чоловіка.

— Добрий день, — сказав чоловік із темним волоссям.

Новий чоловік дивно відреагував: не звернувши уваги на Темноволосого, він опустився навколішки й випустив мене з клітки, сподіваюся, для того щоб я міг бути з Лейсі

— Добрий, — відповіла старша жінка Темноволосому Чоловікові. — Ви теж берете нове цуценя?

— Я беру Лейсі, — проспівала дівчинка з чорним волоссям.

Я вирішив, що це дві різні родини — Чорнява Дівчинка, її мати й батько; та Новий Чоловік, хлопець і старша жінка, яка, здавалося, не була мамою хлопця. Хоча обидві сім'ї були людські, їхній запах трохи різнився.

Новий Чоловік підняв мене на руки і відвернувся від розмови з Темноволосим.

— Мамулю, ти йдеш? — промовив він, зробивши кілька кроків. Я відчув, як його руки дивно напружені.

— Приємно було поговорити, — сказала старша жінка (яку Новий Чоловік назвав «мамулею») Чорнявій Родині і поспішила за нами. Вона насуплено подивилася на Нового Чоловіка. Він зачекав, доки вона наздожене нас.

— На бога, що це було? — низьким голосом запитала вона. — Я ніколи не бачила тебе таким грубим.

Новий Чоловік притискав мене до своїх грудей. Я не міг бачити Лейсі і вже ледве відчував її запах. Я почав крутитися, і він заспокійливо мене погладив.

— Хіба ти не знаєш? — промовив Новий Чоловік. — Він один з тих фермерів, які намагаються випхати нас із бізнесу.

Хлопець побіг попереду до автівки. Усередині машини я побачив ще одного, молодшого хлопчика, який усміхався до мене.

— Заждіть!

За нами бігла маленька Ава, і Новий Чоловік розвернувся.

— Я хочу попроситися з Бейлі!

Мене опустили, і я опинився ніс до носа з Авою.

— Я люблю тебе, Бейлі. Ти таке чудове цуценя. Ми не можемо лишати кожного собаку, якого рятуємо, бо сильно до них прив'язуємося, тому нам треба попроситися, але я завжди пам'ятатиму тебе. Сподіваюся, колись побачимось!

Почувши своє ім'я — Бейлі, — я завиляв хвостом, і коли Ава поцілувала мене в носа, також.

Потім я опинився в машині. Чому? Що відбувається? Що сталося з Лейсі? Молодший хлопчик узяв мене до себе. Він був, можна сказати, меншою копією першого хлопця — те саме темне волосся і світлі очі, той самий запах хліба й масла. Я був такий стривожений, що заскавчав.

— Не хвилюйся, песику, все гаразд, — прошепотів менший хлопчик.

Мені було страшно, але він так ніжно потерся своїм обличчям об мене, що я зачаровано почав лизати йому щоки.

Усі сіли в машину разом зі мною.

— Можна мені за кермо? — спитав старший хлопець.

— Чи краще ми просто спробуємо пережити цю подорож, — додав молодший.

— Ти можеш водити, коли в машині не сидить уся родина, Гранте, — сказав Новий Чоловік.

— Не розумію, чому це називається учнівськими правами, коли ти не дозволяєш мені вчитися, — поскаржився хлопець.

Машина почала рухатися.

— А що це було з цим азіатом? — запитав старший хлопець.

Новий Чоловік похитав головою.

— Не найкращий спосіб поставити питання. Те, що він азіат, ні до чого.

— Що сталося? — спитав хлопчик, який тримав мене на руках.

— Тато дивно поведився, — пояснив Старший Хлопець.

— Грубіянив, — втрутилася Мамуля.

Новий Чоловік зітхнув.

— Ми нічого не маємо проти американців китайського походження. Проблема в тому, де він працює. Вони скуповують ферми і замінюють працівників безпілотними комбайнами. Вони настільки занижують ціни, що ми ледве виживаємо. Тим часом працівники, які раніше приносили додому гідну зарплатню, не можуть прогодувати власні родини.

— Ясно, зрозумів, вибач, — пробурмотів Старший Хлопець, відвернувшись.

— Твій батько не сердиться на тебе, Гранте. Така ситуація, — підкреслено сказала Мамуля. — Хіба не так, Чейзе?

Новий Чоловік щось пробурмотів. Менший хлопчик вклав мене на спину, лоскотав мене і дозволяв кусати свої пальці.

— Я назву його Купер! — проголосив він.

— Дурне ім'я, — зауважив Старший Хлопець.

— Гранте, припини, — сказав Новий Чоловік.

Старшого Хлопця звали Грант. Це була одна з багатьох речей, про які я дізнався впродовж наступних кількох днів. Його звали Грант, а молодшого Берк. Жінку називали Бабусею, тож я більше не думав про неї як про Мамулю. А з Новим Чоловіком було складніше, тому що, здавалося, в нього не було чіткого імені. Він називав Бабусю мамулею, а вона його — Чейзом, а потім, що ще більше спантеличувало, хлопці називали його Татом, як Ава — Тата Сема. Для собаки це забагато, тому я вирішив про себе називати Нового Чоловіка Тато Чейз. Чи всі чоловіки є татами?

І всі зверталися до мене «Купер». Мене звали Бейлі, коли я був з Лейсі, а тепер я Купер і без неї. Я тішився перебуванням серед людей, які любили мене, але частина мене завжди чекала, що з'явиться Лейсі.

Від думок про неї я відчував якийсь голод, навіть тоді, коли набивав своє черевце вечерею. Постійний порожній біль обтяжував мене.

Коли Берк не лежав у ліжку, він сидів у візку, який швидко пересувався з місця на місце, позаяк він штовхав руками два колеса. Іноді хтось із членів родини ставав позаду Берка і штовхав візок. Берк хотів, щоб я лежав у нього на колінах, і я виявив, що в іншому випадку він не може мене торкнутися, хоча він нахилився і намагався це зробити, та його пальці лише теліпалися в повітрі. Він навчив мене видиратися на низький м'якенький табурет, а звідти стрибати йому на коліна.

— Угору, Купере! — вигукував він, плескаючи по своїх ногах, і сміявся, коли я виконував команду. Коли я опинявся в нього на колінах, Берк пригортав мене, а я жував його обличчя, і мої щелепи тремтіли від подібної прихильності, як коли я тримав ногу Лейсі у своїй пащі.

— Якщо Купер — це собака Берка, то чому займатися ним маю я? — одного дня запитав Грант.

— А ти як думаєш? — відповів Тато.

Кілька разів на день Грант виводив мене надвір, іноді поспіхом, коли я збирався надзюрити у будинку. Він пригощав мене ласощами.

— У родині веселун я. Ось побачиш. Берк каже, що ти робочий собака, але коли ти підростеш, я братиму тебе з собою в походи і кидатиму тобі м'ячика. Ось побачиш, — шепотів мені Грант, даючи смаколика. Я любив Гранта.

Грант не завжди був удома, і Тато Чейз також, а ось Бабуся і Берк — так. «Школа», — казав Грант і вибігав у двері. Я навчився, що коли я чую «час іти на роботу» від Тата Чейза чи щось подібне від нього в такому ж тоні, то потім лишаються тільки Бабуся і Берк. «Розпочнімо з уроку французької», — іноді казала Бабуся, і Берк голосно стогнав. Я качався на спині, стрибав за іграшкою і бігав кімнатою, аби переконатися, що вони знають: існує ціла купа альтернатив тому, що вони зазвичай робили, а саме тихо сиділи і дивилися на мерехтливий предмет без запаху, видавали тихі клацання, натискаючи на щось пальцями, й абсолютно не звертали уваги на той факт, що в них у домі є собака. Вона навіть не підводилися, щоб піти за мною, коли я вилазив через собачі дверцята і спускався пандусом, аби обнюхати все навколо і помітити свою територію надворі.

Я все думав, де ж Лейсі. Не розумів, як міг бути таким упевненим, що ми завжди будемо разом, а потім бачити, як її в мене забирає чорнява дівчинка.

Поступово я почав розуміти, що, хоч і живу в будинку з усією родиною, за Берка несу особливу відповідальність. Саме Берк годував мене, ставлячи мою миску з їжею на полицю, до якої міг дотягнутися зі свого візка, а я міг дістатися до неї, видершись на дерев'яний ящик. Я спав на Берковому ліжку в маленькій кімнатці на першому поверсі — у Бабусі тут також була кімната, але більша, а ось Грант і Тато Чейз спали нагорі.

Саме Берк учив мене виконувати команди. «Бігти. Сидіти. Чекати. Лежати».

«Чекати» була найважчою командою.

Звісно, усі в родині любили мене і гралися зі мною, але я точно відчував, що потрібен Берку. Він піклувався про мене, щоб навчити всього. А відчуття того, що ти потрібен, було значно важливішим за будь-що, і воно породжувало між нами зв'язок, такий же сильний, як прихильність, яку я відчував до Лейсі. Іноді я дивився на Берка, щиро захоплюючись, що у мене є мій власний хлопець. Я любив усіх членів родини, але впродовж дуже короткого часу саме Берк став центром мого світу, моєю метою.

Ми жили у місці, яке називалося фермою. Тут був сарай і огорожена парканом територія, на якій стара коза на ім'я Джуді розгублено жувала траву, але ніколи її не відригувала. Іноді я підходив до паркану, і ми зі старою козою Джуді дивилися одне на одного. Я мітив паркан, але коза не виявляла до мене поваги і не нюхала помічене місце. Я не знав, на що ця стара коза взагалі годилася. Бабуся проводила багато часу, розмовляючи з нею, але кози говорять не краще, ніж собаки. Джуді до будинку не запрошували, тож я вирішив, що улюбленець тут я. Мені було дозволено бігати по фермі, але почуття обов'язку перед моїм хлопцем стримувало мене забігти далеко за великий ставок з нікчемними качками, які плавали в ньому. Мені просто постійно треба було знати, де він.

Бігти, сидіти, чекати, лежати. У мене була робота, і вона робила мене щасливим.

Також я мав коробку іграшок. Щоразу, відчуваючи, що настрій застоюється, я занурював морду у відкриту коробку і діставав з неї м'ячика чи якийсь інший предмет — більшість із них були гумові, бо тканинні іграшки я рвав на шматки і їв. Єдиним предметом у моїй коробці, до якого мені байдуже, було те, що дав мені Грант. «Це нейлонова кістка, щоб він її жував; корисно для зубів», — порадив Грант Берку. Він сунув мені цю тверду «нейлонову кістку» без запаху і смаку. «Принеси кістку! Хочеш кістку?» Грант трусив нею, і я вдавав зацікавленість, тому що мені було його шкода.

Через деякий час мені більше не потрібен був дерев'яний ящик, щоб дістати до миски з їжею. «Ти тепер великий собака, Купере», — сказав Берк. Я вирішив, що «великий собака» — це те саме, що й «хороший собака».

А може, й ні, тому що приблизно в той час, коли мій хлопець почав казати «великий собака», він також став говорити з очевидним наміром, наче я мав зробити щось у відповідь — щось важче за «Сидіти» чи навіть «Чекати». «Потренуймося, Купере», — щодня проголошував Берк, і я розумів, що настав час мені приділити увагу тому, що завжди було бентежним набором звукових команд.

До дверцят того, що, як я дізнався, було «холодильником», була прив'язана мотузка. Берк потрусив нею. «Відчини», — сказав він. Берк продовжував трусити мотузкою, доки мені не довелося взяти її до рота. Грайливо загарчавши, я позадкував, двері на петлях загойдалися, і до мене потекли холодні потоки дивовижних ароматів їжі. Берк пригостив мене смаколикком! «Відчинити» означало «потягти за мотузку й отримати смаколик».

Команда «Фу» абсолютно збила мене з пантелику, тому що вона починалася зі смаколика, який цього разу лежав під важкою рукавичкою на дивані. Я впізнав цю рукавичку: вона була з гри, коли Грант із Берком у дворі кидали один одному м'яча. Я любив цю гру, тому що коли один із хлопців не ловив м'ячик, я стрибав на нього, і він ставав моїм м'ячем.

Берк поклав курячі ласощі під рукавичку і просто сидів біля неї, хоча ми обидва знали, де була курка! Зрештою, вирішивши, що я маю взяти ініціативу, я попрямував до рукавички, щоб відсунути її. «Фу!» — різко крикнув він мені. Я був геть збентежений. Що це означає? Я

витріщився на рукавичку, пускаючи слину, а потім знову рушив до неї.
«Фу! Ні! Фу!»

Ні? А для чого ж тоді, на його думку, курячий смаколик? «Фу!» — знову скомандував він, і цього разу пригостив мене іншими ласощами, з запахом печінки. Я віддавав перевагу курці, але серед цього божевілля вирішив, що печінка була найкращим варіантом.

Кінець безкоштовного уривку. Щоби читати далі, придбайте, будь ласка, повну версію книги.

ridmi
ТВІЙ УЛЮБЛЕНИЙ КНИЖКОВИЙ

КУПИТИ